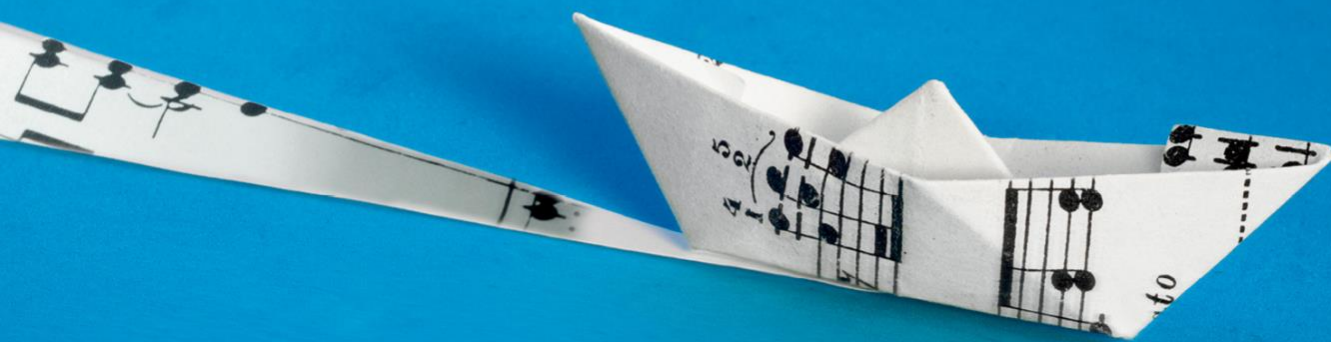

aMuz

Akademia Muzyczna
im. Stanisława Moniuszki
w Gdańsku

XII Ogólnopolska Sesja Studencka ***Idee muzyki – ideologie w muzyce***

Hydroinspiracje w muzyce XX i XXI wieku

22.05.2021, online

PROGRAM

10:00 – 10:20

Rozpoczęcie obrad sesji – Dziekan Wydziału Dyrygentury, Kompozycji i Teorii Muzyki, dr Sylwia Janiak-Kobylińska

10:20 – 11:10

Wykład inauguracyjny

dr Maja Miro-Wiśniewska

[O fletach wydobytych z morza](#)

PANEL I

Prowadzenie: Daniela Zawadzka

11:15 – 11:45

Martyna Krymska

Akademia Muzyczna im. Karola Lipińskiego we Wrocławiu

[Usłyszeć Nereidy, Najady i Okeanidy, czyli nimfy wodne jako źródło inspiracji w wybranych kompozycjach XX i XXI wieku](#)

Syreny, kraken, hippokampy, nimfy i inne morskie istoty oraz bóstwa obecne w greckiej mitologii od lat inspirowały pisarzy, malarzy oraz kompozytorów. Według wierzeń starożytnych zamieszkiwały one oceany, morza i jeziora i mogły przybierać różne formy, w tym smoków, węży czy kobiet. Nimfy uważane były za personifikację natury i zazwyczaj związane z określonym miejscem lub terenem. Kompozytorzy XX i XXI wieku za pomocą skal, instrumentarium, współbrzmień chcieli przenieść słuchaczy w niesamowity antyczny świat pełen barw i kolorów. Autorka w swoim referacie pragnie przedstawić wybrane kompozycje, w których źródłem inspiracji są nimfy wodne: Nereidy, Najady i Okeanidy m.in. *Oceanidy* op. 17 Jeana Sibeliusa (1914) oraz *Nimfy* na saksofon sopranowy i klawesyn Weroniki Ratusinskiej-Zamuszko (2006). Niniejszy referat będzie próbą przybliżenia aspektów analitycznych tych utworów. Omówieniu podlegają: materiał dźwiękowy i jego strukturowanie, elementy programowe i przedstawienie wody, obsada, faktura i forma.

Martyna Krymska – w 2020 roku ukończyła z wyróżnieniem studia magisterskie z zakresu teorii muzyki w Akademii Muzycznej im. Karola Lipińskiego (pod kierunkiem dra hab. Tomasza Kienika). W dotychczasowych badaniach naukowych Martyny Krymskiej najważniejsze miejsce zajmowała problematyka sinfonietty w muzyce polskiej XX i XXI wieku. Obecnie spełnia się jako nauczyciel prowadząc zajęcia na macierzystej Uczelni oraz ucząc w Państwowej Szkole Muzycznej I i II stopnia w Zgorzelcu.

11:45 – 12:15

Olga Borzyszkowska

Akademia Muzyczna im. Stanisława Moniuszki w Gdańsku

Fale morskie jako element kategorii morskości w *Poems of the Sea* Ernesta Blocha

'Kategoria morskości' jest propozycją kategorii teoretyczno-muzycznej, której zakres znaczeniowy, wskazując na bezpośredni i ścisły związek z morzem, jest węższy i bardziej precyzyjny niż pojęcie 'tematyka marynistyczna'. Sposoby ujęcia kategorii morskości mogą być różne. Jednym z nich jest motyw fal, będący jednym z wielu przejawów hydroinspiracji. Jednocześnie jest to motyw najbardziej emblematyczny i reprezentatywny dla tytułowej kategorii morskości. Na przykładzie utworu *Poems of the Sea* Ernesta Blocha zaprezentuję konwencjonalne i mniej oczywiste, niebezpośrednie, ukryte sposoby obrazowania i reprezentacji morskich fal.

Swoją pracę wsparłam rozważaniami gdańskiego literaturoznawcy Jana Tuczyńskiego, który opisał muzyczne elementy w romantycznej wizji morza. Badania analityczne oparłam na teorii reprezentacji Rogera Scrutona oraz na teorii analizy problemowej opartej na charakterach i symbolach przedstawionej przez Ryszarda Daniela Goliańka w pracy *Muzyka programowa XIX-wieku. Idee interpretacja*, a zaproponowanej wcześniej przez niemieckiego muzykologa Constantina Florosa. Na potrzeby analizy *Poems of the Sea* Ernesta Blocha teorie te zostały jednak odpowiednio zmodyfikowane i poszerzone o wprowadzone przez mnie poziomy znaczeniowe, niezbędne do podjęcia prac analitycznych tego utworu.

Olga Borzyszkowska – studentka III roku studiów I stopnia specjalności teoria muzyki Akademii Muzycznej im. Stanisława Moniuszki w Gdańsku.

12:15 – 12:45

Paulina Zgliniecka-Hojda

Akademia Muzyczna im. Krzysztofa Pendereckiego w Krakowie

"I oto Bóg uczynił olbrzymie wieloryby". Eugeniusza Knapika *Moby Dick*

Eugeniusz Knapik (*1951) jest jednym z najbardziej znaczących polskich kompozytorów współczesnych, a także cenionym w środowisku muzycznym pedagogiem i pianistą. W jego twórczości swoje miejsce odnajdują motywy związane z morzem (pojawiają się m.in. w utworach takich, jak *Le Chant*, *Tak jak na brzegu morza...*, *Wyspy*). Jak jednak zauważa teoretyk muzyki i filozof Kinga Kiwała: „nie jest ono ujmowane przez kompozytora w kluczu sensualnym, quasi-impresjonistycznym, jako obraz natury łatwo poddający się umuzycznieniu, lecz przede wszystkim głęboko symbolicznym, a nawet filozoficznym.” Wyjątkową kompozycją, w której wątek morski ogrywa istotną rolę jest czteroaktowa opera-misterium *Moby Dick*, inspirowana powieścią o tym samym tytule autorstwa klasyka amerykańskiej literatury, Hermana Melville’a.

Proces przetwarzania utworu literackiego w operę stanowi zagadnienie skomplikowane, składające się na szereg zależności między muzyką i literaturą. Referat stanowić będzie próbę przybliżenia metody analizy libretta i wynikających z niej wniosków na przykładzie wspomnianego utworu.

Paulina Zgliniecka-Hojda – teoretyk muzyki, absolwentka Podyplomowych Studiów Edytorskich Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie, nauczyciel przedmiotów ogólnomuzycznych, wykładowca Jagiellońskiego Uniwersytetu Trzeciego Wieku. W działalności naukowej podejmuje zagadnienia związane z teatrem muzycznym i twórczością operową polskich kompozytorów współczesnych.

12:45–13:45

Przerwa obiadowa

PANEL II

Prowadzenie: Jakub Pawlak

13:45 – 14:15

Karolina Wahl

Akademia Muzyczna im. Ignacego Jana Paderewskiego w Poznaniu

W otchłani morskich głębin. Co kryje w sobie *Zatopiona katedra* Claude'a Debussy'ego?

Twórczość Claude'a Debussy'ego przepełniona jest symboliką i metafizycznymi obrazami stworzonymi za pomocą dźwięków. Znaczną jej część stanowią utwory programowe, do których dołączone są tytuły przywołujące na myśl konkretne wyobrażenia. Nie brakuje w nich również motywów związanych z potęgą żywiołu, jakim jest woda. Najbardziej oczywistym przykładem utworu nawiązującego do tej tematyki jest trzyczęściowe dzieło symfoniczne *Morze*. Inspiracje pięknem przyrody, w tym także i hydroinspiracje, pojawiają się jednak u Debussy'ego również w preludiach fortepianowych. Mowa o *Zatopionej katedrze* (*La cathédrale engloutie*). Jest to utwór utrzymany w charakterystycznym dla kompozytora stylu impresjonistycznym, o niezwykle tajemniczym, momentami wręcz mrocznym klimacie. O jego pozamuzycznym programie (którego niewątpliwie stanowi trzon idei dzieła) dowiadujemy się wiele już z samego tytułu. Łatwo domyślić się, że chodzi o świątynię, która przegrała walkę z potęgą morskich fal. Konkretną inspiracją Debussy'ego była prawdopodobnie stara bretońska legenda o katedrze zatopionej w otchłani morskiej w pobliżu wybrzeża wyspy Ys. Według legendy w pogodne poranki, gdy woda jest przejrzysta, katedra wynurza się z morza i można usłyszeć dochodzące z niej rozmaite odgłosy, typowe dla świątyni: dźwięk organów, śpiew chorału przez wiernych, głos kapłanów odprawiających msze. Kompozytor zabiera nas w ten surrealistyczny świat za pomocą m.in. takich środków jak: odpowiednio dobrana harmonia, kolorystyka i niuanse dynamiczne, ale przede wszystkim poprzez niecodzienny, baśniowy nastrój.

Karolina Wahl – absolwentka Akademii Muzycznej w Poznaniu na kierunku instrumentalistyka w specjalności fortepian. W 2020 podjęła również studia na kierunku teoria muzyki w macierzystej uczelni. Zainteresowania Karoliny Wahl obejmują zarówno czynny aspekt wykonawczy muzyki, jaki działalność naukową, stąd na obecnym etapie edukacji oraz działalności artystyczno-naukowej najwięcej czasu poświęca na coraz

głębsze poznawanie muzyki fortepianowej. W przyszłości planuje jednak prowadzić badania również na innych obszarach.

14:15 – 14:45

Magdalena Garbecka

Akademia Muzyczna im. Stanisława Moniuszki w Gdańsku

Okołowodne inspiracje w twórczości dla dzieci i młodzieży

Muzyka stanowi istotny element w rozwoju emocjonalnym i intelektualnym dziecka, a ponadto kształci jego wyobraźnię. Jesteśmy nią otoczenie z każdej możliwej strony, ale nie wsłuchujemy się w jej brzmienie. Muzykę możemy podzielić na taką do słuchania (wykonywaną przez profesjonalnych muzyków) oraz do wykonywania przez dzieci. Twórczość ta to prawdziwy kalejdoskop różnych form. Jednym z twórców piszących muzykę dla dzieci, a zarazem inspirowaną tematyką wodną, jest amerykański kompozytor Jeffrey Stock, który napisał muzyczną opowieść *Lulie The Iceberg* opartą na książce dla dzieci o tym samym tytule autorstwa Hisako Takamado, japońskiej księżnej. Inną kompozycją są *Opowieści Fontanny z Placu Heweliusza* na carillon Kościoła św. Katarzyny i taśmę Kamila Cieślika, które łączą barwę światła i wody. Wśród kompozycji dla dzieci można wymienić *Deszcz* na chór żeński lub dziecięcy Anny Rocławskiej-Musiałczyk oraz dwie kompozycje Marka Czerniewicza: *Andantino w deszczu* na fortepian, dwoje skrzypiec i dwie wiolonczele oraz *Trzy utwory na dobranoc* na flet, skrzypce i wiolonczelę, cz. III – *Sen o błękitnej zatoce*. Spośród licznych strategii kompozytorskich stosowanych przez twórców najważniejsze w przedstawionym kontekście są działanie na wyobraźnię, improwizacja oraz szczególne uwzględnienie barwy.

Magdalena Garbecka – elbląska kompozytorka i aranżerka. Studentka Akademii Muzycznej im. Stanisława Moniuszki w Gdańsku na Wydziale Dyrygentury, Kompozycji i Teorii Muzyki, specjalność kompozycja w klasie dra Marka Czerniewicza. Jej twórczość była prezentowana na różnych koncertach i festiwalach, m.in. na Festiwalu Muzyki Współczesnej Nowe Fale, Koncercie Galowym Benefisu Dojrzałości w Polskiej Filharmonii Bałtyckiej oraz studenckich Koncertach Muzyki Filmowej. W kręgu jej zainteresowań znajduje się twórczość dla dzieci i młodzieży oraz muzyka kaszubska. W 2021 roku zdobyła I miejsce w VIII Ogólnopolskim Konkursie na chóralny

utwór pasyjny do tekstu w języku kaszubskim oraz I i III miejsce w II Ogólnopolskim Konkursie Kompozytorskim na kolędę kaszubską.

14:45-15:00

Przerwa

15:00 – 16:00

Kompozytorski panel dyskusyjny i zakończenie obrad sesji

Opiekun naukowy:

dr hab. Renata Skupin

Opiekun Koła:

mgr Kamil Cieślik

Organizatorzy:

Koło Artystyczno-Naukowe Wydziału Dyrygentury, Kompozycji i Teorii Muzyki
Katedra Teorii Muzyki